

ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้



นายไพสิษฐ์ ชีวะกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสารคดีศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-998-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015732

11030289X

EDUCATIONAL PHILOSOPHY OF THE ISLAMIC PRIVATE SCHOOLS IN THE SOUTHERN  
BORDER PROVINCES.



Mr. Pisit Chevagul

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education  
Department of Foundations of Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-998-5



ชื่อหัวข้อ                      ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดน  
ภาคใต้.

โดย                                 โพลิชรุ้ ชีวะกุล

ภาควิชา                          สวัสดิศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา                ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา คุงคสวัสดิ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม         อาจารย์ คร.อาณัติ همانสมิท



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ  
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....  
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....  
(อาจารย์ ดร.จุมพล ชูภักดิ์)

.....  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล)

.....  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ เลขะวณิช)

.....  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา คุงคสวัสดิ์)

.....  
(อาจารย์ คร.อาณัติ همانสมิท)



พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ไพสิษฐ์ ชีวะกุล : ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (EDUCATIONAL PHILOSOPHY OF THE ISLAMIC PRIVATE SCHOOLS IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.รัตนา คุณคสวัสดิ์  
อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.ดร.อาณัติ ทมานสนิท. 283 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิธีวิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาพรวมโน้มไปทางปรัชญาการศึกษากลุ่มอนุรักษนิยม โดยโน้มหนักไปทางปรัชญาการศึกษาลัทธิสารัตถนิยมในด้านความหมายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม บทบาทของโรงเรียน นโยบายของโรงเรียน จุดมุ่งหมายของโรงเรียน หลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ส่วนในด้านบทบาทผู้เรียน การวัดผล ประเมินผล และการบริหารนั้นสอดคล้องกับกลุ่มเสรีนิยม โโน้มหนักไปทางปรัชญาการศึกษาลัทธิพัฒนาการนิยม

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... สารัตถศึกษา .....  
สาขาวิชา ..... พื้นฐานการศึกษา .....  
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิติ .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....





วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตร์ ในกรอบวิชาชีพ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

PISIT CHEVAGUL : EDUCATIONAL PHILOSOPHY OF THE ISLAMIC PRIVATE SCHOOLS IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES. ADVISOR : ASST. PROF. RATANA TUNGASAVADI CO-ADVISOR : ANAT MANSANIT. Ph.D., 283 PP.

The purpose of this study was to investigate the educational philosophy of the Islamic private schools in the southern border provinces by using the Delphi technique.

The study found that the educational philosophy of the Islamic private schools in the southern border provinces tended to be the Conservative View, especially the Essentialism. It revealed in the aspects of the school's definition, the school's roles, the school's policies, the school's objectives, the school's curriculum, the instructors and the instruction processes. In addition, it also related to the Liberal View, especially the Progressivism. It revealed in the aspects of the learner's roles, the evaluation and the administration.

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... สวัสดิการศึกษา .....  
สาขาวิชา ..... พื้นฐานการศึกษาศาสตร์ .....  
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....  
Smit H. ๒



### กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง ปรากฏการณ์การศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประสบความสำเร็จล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายชู อาจารย์ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิมรอล มะลูลีม อาจารย์มบุญ คารามิตรอาจารย์นันทนา เค่นอุคม และอาจารย์แจ้ง สุขเกื้อ ที่ได้ให้ข้อคิดในการสร้างกรอบวิจัย และเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ ไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง และ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.จุฬพล พูลภัทรชีวิน ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายชู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิมรอล มะลูลีม รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รัชพลเมือง อาจารย์มบุญ คารามิตรผู้ให้ความเอื้อเฟื้อในการตรวจแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ตลอดจนข้อคิดเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา คุณศลสวัสดิ์ และท่านอาจารย์ ดร.อาณัติ หมายสนิท อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยครั้งนี้ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือด้วยดีตลอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนการวิจัยครั้งนี้ และมีคณาจารย์ ภาควิชา และบุคลากรที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดจนเพื่อน ๆ ที่แนะนำและเป็นกำลังใจ

ความอนุเคราะห์ของทุกท่านที่ได้เอื้อนวย และไม่ได้เอื้อนวยมาข้างต้น ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างเป็นอันมาก จึงขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน ไว้ ณ ที่นี้

ไพสิษฐ์ ชีวะกุล





## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญตาราง .....	ญ
รายการแผนภูมิ .....	ฎ

### บทที่

#### 1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1.
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	8
ขอบเขตของการวิจัย .....	8
ข้อคกลงเบื้องต้น .....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย .....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย .....	12

#### 2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิง เอกสาร .....	14
การวิจัยแบบ เทคนิคเคสฟาย .....	15
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง .....	15
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	17
การตรวจสอบ เครื่องมือ .....	20
การ เก็บและรวบรวมข้อมูล .....	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	
- วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร .....	23
- วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด .....	23
- วิเคราะห์ข้อมูลจากเทคนิคเคสฟาย .....	23



## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร .....	25
สภาพและลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์ของจังหวัด	
ชายแดนภาคใต้ .....	25
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ .....	26
สภาพและปัญหาทางการเมืองการปกครองของจังหวัด	
ชายแดนภาคใต้ .....	27
สภาพและปัญหาทางด้านสังคมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ .....	34
ศาสนา .....	35
ขนบธรรมเนียม วิถีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ .....	38
ภาษา .....	41
เศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ .....	43
ความมั่นคงปลอดภัย .....	45
สภาพและปัญหาทางการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ .....	48
สภาพและปัญหาทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน .	
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ .....	57
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	85
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม .....	87
สภาพและปัญหาทางการเมืองการปกครอง	
ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ .....	87
สภาพและปัญหาทางด้านสังคมของจังหวัดชายแดน	
ภาคใต้ .....	88
ศาสนา .....	88
ขนบธรรมเนียม วิถีวัฒนธรรม ประเพณี	
และความเชื่อ .....	89
ภาษา .....	90
เศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ .....	90



## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความมั่นคงปลอดภัย .....	91
สภาพและปัญหาทางการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ .....	92
สภาพและปัญหาทางด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม .....	94
การวิเคราะห์ข้อมูลจาก เทคนิค เคลฟาย	
บริษัฏการศึกษาของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ..	97
ข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป ที่มีผลกระทบคือโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม .....	114
วิเคราะห์ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับธีระธิบรัชฎการศึกษา ..	123
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย .....	140
อภิปรายผล .....	157
ข้อเสนอแนะ .....	190
บรรณานุกรม .....	191
ภาคผนวก .....	206
ประวัติผู้วิจัย .....	283



สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงลำดับความหมายของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	97
2. แสดงลำดับบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	98
3. แสดงลำดับนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	100
4. แสดงลำดับจุดมุ่งหมายของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	102
5. แสดงลำดับหลักสูตรของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	104
6. แสดงลำดับบทบาทผู้สอนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	105
7. แสดงลำดับบทบาทผู้เรียนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	107
8. แสดงลำดับกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	109
9. แสดงลำดับการจัดและการประเมินผลการศึกษาในโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	111
10. แสดงลำดับการบริหารการศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	113
11. แสดงลำดับความคาดหวังของโรงเรียนและสังคม คอผู้เรียน.....	114
12. แสดงลำดับนโยบายของรัฐบาลที่มีต่อโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลาม.....	115
13. แสดงลำดับความต้องการความช่วยเหลือของโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลาม.....	117



## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. แสดงลำดับความช่วย เหลือของรัฐบาลต่อโรงเรียน เอกชน สอนศาสนาอิสลาม .....	118
15. แสดงลำดับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม .....	119
16. แสดงลำดับความต้องการความช่วยเหลือทางด้านบุคลากร ของโรงเรียน .....	121
17. แสดงลำดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน .....	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 แผนภูมิ เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษากับมัธยมศึกษา  
ในเขตการศึกษา 2 ทุกสังกัด จำแนกตามศาสนา.....

76



ศูนย์วิทยพัทยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย